

Izbija vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.
Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XII. Cena lista je \$4.00. Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., ponedeljek, 31. marca (March 31) 1919. Subscription \$4.00 Yearly. STEV.—NUMBER 76.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burlington, Postmaster General. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

WILSON JE POSLAL TAJNO MISIJO V RUSIJO.

Misija se je vrnila v Pariz z Leninovim pismom. Železniška stavka v Nemški Avstriji je končana. Nadaljne vesti o položaju in radikalnih reformah na Ogrskem. Nemiri v Nemški Avstriji.

London, 31. marca. — Iz Berlina poročajo neuradno, da sta Rusija in Ogrska povabili Nemčijo, da se jima pridruži in sklene z njima komunistično alijanco proti ententi.

London, 31. marca. — Z Dunaja čez Pariz javljajo o velikih nemirih in izgredih v mnogih mestih Nemške Avstrije. V Defingu so izgredniki med demonstracijami za diktaturo proletarijata razdajali mestno hišo.

Cork, Irsko, 31. marca. — Včeraj je bila tukaj silovita policijska bitka med republikanci in policisti. Nek policist je bil težko ranjen.

Lansingova mirovna misija v Rusiji.

Pariz, 30. marca. — Te dni sta se vrnila iz Rusije v Pariz William Marshall Bullitt in Lincoln Steffens, katera sta po odloku državnega departmanta ameriške vlade obiskala Moskvo in se mudila vsega skupaj pet dni v Rusiji. Kakšni so bili motivi te misije, ni še znano, vendar je skoro gotovo, da je hotel Wilson imeti podatke o položaju v Rusiji neodvisno od vseh drugih poročil in zato je poslal Bullitta in Steffensa v Moskvo.

Delegata sta prinesla od Lenina pismo, ki se baje glasi, da je Rusija pripravljena skleniti mir z zavezniki, ako odpokličejo svoje čete in ji dovolijo, da pošlje svoje zastopnike na mirovno konferenco. Bullitt in Steffens sta izjavila, da je sovjetski sistem vlade stara ruska demokracija in priporočata, da mirovna konferenca pripozna ta sistem. Kolikor se je izvedelo, se predsednik Wilson resno zanima za Lenineve predloge.

Ententa zahteva, da ogrska vlada odstopi.

London, 30. marca. — Iz Kodača poročajo, da zavezniki zahtevajo, da mora ogrska sovjetska vlada odstopiti in da se izvoli narodna skupščina pod nadzorstvom zavezniških čet.

Havasova agentura javlja iz Pariza, da bodo zavezniki opremili rumunske čete z orožjem in strelivom za kampanjo proti ogrskim boljševikom. Dva rumunski divizionji se že bližata vzhodni Galiciji.

Pariz, 30. marca. — Ameriška komisija je prejela včeraj indirektno poročilo iz Budapešte, da se tam vrše veliki nemiri. Vse delo je prenehalo in nova vlada je zasedla vse tovarne, delavnice, tiska druga poslopja in zaplenila veliko zalogo orožja; večje število oseb je bilo aretiranih.

Srbi prodirajo na Ogrsko.

London, 30. marca. — Depesha iz Beograda čez Bazel se glasi, da Srbska flota pluje po Donavi proti Budapešti. — Iz Budapešte je prišla brezlična brzovojka, da je Bela Kun izdal naredbo, s katero ogrska sovjetska republika daje varstvo vsem inozemskim mistjam, ki se nahajajo tamkaj.

Železniška stavka v Nemški Avstriji končana.

Kodanj, 30. marca. — Z Dunaja javljajo, da je štrajk na južni in severni železnici v Nemški Avstriji končan. Stavka na južni železnici, ki je trajala od zadnje nedele, je povzročila veliko živčno krizo na Dunaju.

Bern, 30. marca. — Ogrska vlada je izpustila člane ukrajinske misije, ki so bili aretirani v Budapešti.

Po vesteh z Dunaja je soditi, da namerava nemškoavstrijska vlada pripoznati sovjetsko republiko

100,000 ANGLEŠKIH RUDARJEV V STAVKI.

London. — Rudarji v South Walesu se ne zamejajo za priporočila svojih voditeljev, da bi ponovno glasovali o svojih zahtevah in ostavljajo delo. 100,000 rudarjev je že na štrajku.

MORILEC JUARESA OPROŠČEN KOT PATRIJOT!

Vojno sodišče ga je oprostilo, ko je njegov zagovornik dejal, da je umoril socialista iz patriotizma.

ZIVELA TAKA JUSTICA!

Pariz, 30. marca. — Raoul Villain, ki je 30. julija 1914 ustrelil Jeana Jauresa, znanega voditelja francoskih socialistov, je bil včeraj oproščen po vojnem sodišču, pred katerim se je še le zdaj po dolgih starih letih vsrila obravnava. Villainov zagovornik je apeliral na sodnike, da naj morilca oprostijo "v imenu zmage, ki napolnjuje srca vseh Francozov", kajti Villain je imel patriotične motive, da je ustrelil Jauresa. Sodišče je tako storilo.

na Ogrskem in poslali svojega poslanika v Budapešto. Dr. Bauer, zunanji tajnik nemškoavstrijske republike, je star prijatelj Leninov in večina njegovega kabineta simpatizira z boljševiki, vendar pa pravijo, da je vsled kaotičnih živčnih razmer za enkrat nemogoče posnemati Rusijo in Ogrsko.

Poročila iz Budapešte govore, da ogrski komunisti po bliskovito uvajajo svoje radikalne reforme. Vlada je prevzela vse časopise in uredniki so izvolili svoje delegate, ki jih bodo zastopali v sovetu. Časnikarji, pisatelji in umetniki so priznali kot koristni duševni delavci in vsled tega bodo tudi zastopani v sovetu in prejemale bodo največji živčni odmerki, kakor industrijski delavci. Komisar za izobrazbo je prevzel pod svojo kontrolo vsa gledališča in kinematografe in on bo urejal gledališki program za vse odred; najboljšje klasične drame so že na programu za delavska gledališča. Verski pouk v šolah je odpravljen in namesto tega pridejo politični in socialni predmeti.

Proletarska diktatura na Ogrskem ne bo teroristična.

Bern, Švica. — Brezlično poročilo iz Budapešte se glasi, da je dr. Bela Kun, komisar zunanjih zadev, izjavil pred delegati stare komunistične stranke, da se ustanova sovjetske Ogrske sestavlja večidel po stavodilih Lenina, predsednika sovjetske Rusije, toda Lenin je opozoril Ogre, da ne smejo posnemati nekaterih napak ruske revolucije. Stara komunistična stran se razpusti in vse revolucionarne sile se združijo v eno lucionalno enoto. Diktatura proletariata — je rekel Kun — ne bo pomenila terorizma na Ogrskem; terorizem je le eno orožje diktature, ki se porabi v skrajni sili.

Kunova resolucija za razpust stare (socialno demokratske) stranke je bila sprejeta soglasno, kakor je bil položen temelj eni proletarski stranki.

Ogrska sovjetska vlada je izjavila, da zavezniške misije lahko odpotujejo iz Budapešte kadu hočejo pod njenim varstvom. Na (Dolge na 2. strani, 4. kolona)

DOBRA IDEJA ZA DOSEGO HITREGA MIRU.

Coblentz. — Ameriški vojaki, ki so bili na odpustu v Parizu, kjer so videli sijajna hotelska stanovanja mirovnih diplomatov in sijajne prostore za sijajne pojedine, svetujejo, da bi bil mir hitro sklenjen, če bi bili diplomatje nastanjeni v vojaških barakah ali v zakopih na goličavah hriba Montfaucon, kjer se še danes nahajajo vojniki. Ko bi videli in občutili, kako prijetno je vojaško življenje, bi diplomatje hitro podpisali mir in zbežali domov. — Razumne se da nasvet ameriških vojakov ne pride v poštev v Parizu!

MODER NAČRT FRANCOŠKE VLADE.

Clemenceau hoče, da Jugoslavani, Poljaki in Čehi vodijo ofenzivo proti Rusiji, Američka naj da denar in

FRANCIJA BO DALA GENERALE.

Pariz, 30. marca. — Francoska vlada je izdelala nov načrt za skrušenje boljševiškega gibanja v vzhodni Evropi. Načrt, ki ga je Francija predložila Ameriki, Angliji in Italiji, se glasi, da se ima prijeti generalna ofenziva proti Ogrski in Rusiji na črti od Črnega do Baltičkega morja; črta bi se imenovala "varnostni kordon" ali zid, ki bi popolnoma odrezal vzhodno Evropo od zapadne in zabranil boljševizmu pot na zapad.

Za izvedbo te ofenzive naj bi se mobilizirali vsi Poljaki, Čehoslovaki, Jugoslavani, Rumuni in Grki. Amerika in Anglija bi dali denar in material, kajti povzete bi stalo milijone dolarjev, dočim bi Francija dala le generalni štab, to je vrhovne poveljnik.

Amerika in Anglija sta proti temu načrtu in vprašanju, kako nastopiti proti boljševiškim republikam, še ni rešeno. Ameriški in angleški delegatje so mnenja, da bi načrt francoske vlade izzval novo, veliko vojno, medtem ko ves svet zahteva mir. V petek je velika četvorica razpravljala o zapadni nemški meji in odškodnini; ker pa ni bilo dovolj podatkov na roki, so se diplomatje lotili boljševizma in situacije na Ogrskem, toda prišli niso do nobenih zaključkov. Končno je četvorica zaključila, da se odpravi blokada Nemške Avstrije, kakor hitro bodo storjeni koraki, da se importirano blago ne izvaja iz Nemške Avstrije v Nemčijo.

DELAVSKA STRANKA ZAHTEVA PRIZNANJE RUSIJE.

Chicago, Ill. — Izvrševalni odbor neodvisne delavske stranke v Chicago je sprejel zadnji petek resolucijo, v kateri zahteva od ameriške vlade, da takoj odpokliče naše čete iz Rusije in pripozna rusko sovjetsko vlado, nakar naj sprejme v Washingtonu sovjetske zastopnike in pošlje živila in oblike v Rusijo.

ALI PRIPELJEJO MRTVE AMERIŠKE VOJAKE DOMOV?

Washington, D. C. — Med sorodniki padlih ameriških vojakov kroži vest, da namerava vojni departament prepeljati padle ameriške vojake domov. Mnogo ameriških vojakov bo seveda počivalo na bojiščih, na katerem so padli in bili pokopani, toda ozirali se bodo na želje sorodnikov, ki hočejo, da njih svoji počivajo v domači zemlji. General Pershing je sprožil vojnemu departmantu, da 5,500 Američanom se vedno pogrešajo.

VOJNI TAJNIK BAKER OTPO TUJE V EVROPO.

Washington, D. C. — Vojni tajnik Baker namerava odpotovati v Evropo dne 6. aprila. Koliko časa ostane v Evropi še ni določeno.

PAŠIČ ODPOKLICAN IZ PARIZA.

Vest o mobilizaciji na Bolgarskem; Nemci nočejo dati Danciga; mednarodno sodišče bo sodilo Viljema.

ZENEVA GLAVNO MESTO LIGE?

OBSEDNO STANJE NA REKI. Reka, 30. marca. — Poveljstvo tukajšnjih zavezniških čet je razglasilo, da se nahaja Reka, veliko jugoslovansko pristanišče ob Jadranskem morju, v obsednem stanju.

Pariz, 30. marca. — Jugoslovanski delegatje na mirovni konferenci so prejeli informacije, da Bolgarska mobilizira čete na srbski meji. Peter Pašič, načelnik delegacije, je odpoklican in sinoči se je odpeljal domov.

Pariz, 30. marca. — Nemška vlada vztraja pri svojem odloku, da se poljske divizije, ki prihajajo iz Francije, ne smejo izkreati v pristanišču Danzig. Velika četvorica je včeraj nekaj sklenila v tej zadevi, govori se pa, da bodo zavezniki odnehali in pristali, da se poljske čete izkreato v Stettinu, Libavi in Koenigsbergu.

Pariz, 30. marca. — Komisija, ki se je bavila z vprašanjem, kdo je odgovoren za svetovno vojno, je zaključila, da se slovesno obdoli kršitev nevtralnosti in vsi zločini, ki so jih izvršile centralne države in dalje, da se imenuje mednarodno sodišče, ki bo sodilo krivice in med temi tudi bivšega nemškega kaiserja.

Neuradno se poroča, da se je odbor za ustavo narodov odločil za Ženevo kot glavno mesto lige narodov. Odbor je izbral med Ženevo, Haagom, Rimom in Carigradom in sklenil, da je Ženeva vsled nevtralnega stališča Švice najbolj priporočljiva.

Wilson, Lloyd George, Clemenceau in Orlando so včeraj nadaljevali z razpravami o nemški zapadni meji. Kakor izgleda, dobi Francija gospodarsko kontrolo nad pokrajino ob reki Saar, Nemčiji pa ostane politična kontrola.

Imenovana je bila komisija, ki ima preiskati naročansko vprašanje. V svrhu, da pojde delo mirovne konference hitreje izpod rok, se je organiziral v svetu desetih svet zunanjih ministrov; v tem svetu so zastopane Združene države, Anglija, Francija in Italija. Japonska je izključena, ker nima zunanjega ministra v Parizu.

Kodanj. — Nemška vlada v Weimarju je prejela noto od zaveznikov, ki zahtevajo, da mora Nemčija dovoliti izkreatje poljskih divizij v Danzigu, odkoder naj potujejo po nemškem ozemlju na Poljsko. Ako Nemčija ne dovoli tega, bodo zavezniki suspendirali premirje. Nemška vlada je odgovorila, da ne more vzeti odgovornosti za izkreatje Poljakov v Danzigu, dovoli pa, da se poljske čete izkreato v Stettinu, Koenigsbergu, Memelu ali Libavi, samo v Danzigu ne. — Druga vest se glasi, da so Nemci pojačili vojaško garnizijo v Danzigu.

BRZOJAVNI USLUŽBENCI GLASUJEJO O STAVKI.

Chicago, Ill. — S. J. Konenkamp, predsednik organizacije brzojavnih uslužbencev, izjavlja, da bo glasovanje o stavki končano 22. aprila. Štrajk ima pričeti dne 1. maja in o njem glasuje o kolikor 400,000 uslužbencev.

Po izjavi predsednika organizacije so vzroki za stavko v tem, da ne morejo vse vladne naprave, ustanovljene za izravnavo industrijskih sporov, nič storiti za brzojavne uslužbence.

Brzojavni uslužbenci zahtevajo priznanje organizacije, pravico do skupnega pogajanja, zboljanje medse in da se nastavljeni uslužbenci, ki so bili odpušteni v letih 1918 in 1919, ker so bili iztirni za organizacijo.

SLOVENSKIM VOLILOEM IN VOLILKAM V CHICAGU!

Pojdite jutri na volišča in volite kandidate delavske stranke, ki so jih delavci sami postavili. Thompson, Schweitzer in Hoynes zastopajo interese delavskih izkoriševalcev, interese lokalnih trustov in vse njihove obljube so pešek v oči nezavednega ljudstva. Delavci morajo pokazati, da so zreli in sposobni za administracijo velikega mesta Chicago in to morajo pokazati na volilni dan. Ako delavci pokažejo pri volitvah, da niso sposobni, da bi se sami vladali, tedaj se ne smejo pričakovati PO VOLITVAH ču dobe tako vlado, kakršno zaslužijo. Volite vsi "NO" pri vprašanju, če postane Chicago suho mesto.

NOVA TAKTIKA STARIH POLITIČARJEV.

Kandidatje so imeli "izbrano občinstvo" na shodih, ki je bilo plačano za poskanje.

JUTRI SE POKAŽE V KOLIKO SO ZMEŠALI VOLILCE.

Chicago, Ill. — Političarji starih strank so si izmislili novo reklamno metodo za svoje kandidate, ki se sicer navidezno pulijo med sabo za županski stolec, v resnici pa zastopajo vsi enake interese, da zbegajo volilce. Do sedaj so kandidatje navadno hodili na shode volilcev, na katerih so razvili svoj program in odgovarjali na stavljena vprašanja od strani volilcev. Zaduje čase so pa volilci postali preveč radovedni in stavili so kandidatom taka vprašanja, da so prišli v zadrego. Da se izognejo ne ljubi vprašanju, so aranžirali politične burke nagnali v določeno gledališče svoje klakerje, katerim se je predstavil županski kandidat. Klakerji so na dan znamenja seveda ploskali, da se je treslo gledališče saj so bili plačani zato. Tako je imel vsak meščanski kandidat svoje "izbrano" občinstvo, ki ga je burno pozdravilo: Hoynes, Thompson in Sweitzer. Drugi dan so dnevniki poročali, kakšen buren aplavz so želi kandidatje. Vsak list je seveda hvallil svojega kandidata, kajti tudi to delo so si dnevnikarji razdelili med sabo.

Najlepše na čeli stvari je pa to, da so ti kandidatje "strašno" udrhali po cestnoželezniški in plinski družbi, kakor da so z njimi največji sovražniki.

V koliko je ta najnovejša metoda starih strank zmešala volilce, se pa pokaže jutri. Vsekakor so pa mogla biti tukaj znamenja, da političarjem starih strank prede huda, da so se poslužili za ogtajenje takih metod, ki nas spominjajo na kričanske reklame glumčev na seanjih, s katerimi so vabili občinstvo k svojim predstavam.

UMOR NUNE PRED SODIŠČEM.

Traverse City, Mich. — Izpraševanje mrs. Stanislave Lipčinskeje, farovske kuharice, obtožene, da je umorila pred enajstimi leti franciškanske nuno Mary Johns, je pričelo v Greilickvillu. Lipčinskejeva, stara 50 let, je bila pred enajstimi leti kuharica v isadorskem farovžu, ko je izgnala nuno na neznan način.

Uradniki izjavljajo, da so po njeni aretaciji našli ljudi v Milwaukeeju in Chicagu, ki bodo spoznali v truplu, izkopanem iz groba pod isadorsko cerkvijo, nuno Mary.

DEBS JE APELIRAL.

Washington, D. C. — Zagovornik Eugene V. Debs so vložil priziv na najvišje sodišče, da se še enkrat zasliši njegov apel. V prizivu navajajo, da sodišče ni odgovorilo na vsa vprašanja, ki so bila zastavljena v prvem apelu.

KJE JE VZROK ZADRŽAVANJA JAVNIH DEL?

Dve milijardi dolarjev je namenjenih za javna dela, toda odgovorni faktorji jih odlagajo. Zakaj?

ALI SE BOJE VEČJIH DELAVSKIH PLAČ?

New York, N. Y. — Na podlagi statističnih podatkov je vladni delavski oddelek izdal poročilo, da se odlaga z gradnjo javnih del, katera bi stala več kot eno milijardo in pol in poleg tega še privatna dela, katera so proračunje na na več kot 500 milijonov dolarjev. Vsi čakajo in nihče ne prične z delom. Kje je iskati vzrok? V načrtih imajo javne ceste, mestne kanalizacije, vodne naprave, šolska poslopja, sploh dela, katera bi imela veliko korist za splošno ljudstvo.

Denar, ki bi se porabil za te naprave, bi bil dobro naložen, ker bi se s tem pospešila ljudska blaginja. Ako bi se podjetja izvrhila, katera so v načrtu, pospešilo bi se ljudsko zdravje in otroška vzgoja. Zboljšale bi se prometne razmere.

Delavcev je povsod in povsod je dovolj ljudi, ki iščejo dela. Radi tega je neumevno, zakaj se odlaga in se ne prične z delom. Ako se ne prične z javnimi deli, armada brezposelnih se bo večala z vsakim dnevom in iz tega se izčimijo nemiri, kateri imajo lahko dalekosežne posledice za celo drželo. In kdo bo vsrta tega vzrok? Oni, kateri ne marajo pričeti z deli, katere imajo v načrtih. Udarjeni so s slepoto, ker ne vidijo potrebe, da se vsplijo delavci, kateri so sedaj brez dela.

Ljudstvo zahteva, vlada zahteva, toda odgovorni faktorji so pa slepi in gluhi za vse. Ne uvidijo, kaj se lahko izcim iz prevelike brezposelnosti. Njim ni mar ljudska blaginja, ampak le lasten žep. Njim ni mar, da se zboljšajo socialne razmere, da se izpopolnijo javne naprave, da se zboljša ljudskošolski sistem. Oni si še vedno žele, da bi živeli v srednjem veku, ker takrat so imeli najboljšo žetev. Toda motijo se, ako mislijo, da bodo s tem zabranili to, kar prinesejo razmere, kar zahteva čas. Ustavljali bodo še nekaj časa, toda njih odpor se bo zlomil in pristati bodo morali radi ali neradi temu, kar zahteva blaginja ljudstva, kar zahteva čas.

Razni izgovori, katerih se tako radi poslužujejo, posebno v zadnjem času, so popolnoma piškavi. Nekateri se izgovarjajo, da so prevelike delavske plače, drugi zopet, da je cena stavbenemu materialu previsoka. Kdo pa povzroča, da delavci zahtevajo višjo plačo? Ali ne nekateri privatni podjetniki sami, kateri imajo vso produkcijo v rokah? Ali mislijo, da bodo delavci delali še za isto plačo, kot so n. pr. pred petimi leti, ko so bile cene življenjskim potrebščinam za 30-40 odstotkov nižje, kot so danes. Ako producenti zahtevajo višje cene za živež, mora istočasno delavec zahtevati sorazmerno plačo, da se more pošteno preživeti.

Kar se tiče cen stavbinskega materiala, je pa še bolj neumeste izgovor, da so cene previsoke. Dan na dan se poroča o roparskih napadih, cestnih ropih in drugih vlohah, kateri postajajo vedno bolj pogosti. To je znamenje brezdelnosti. Čim bolj bo naraščala armada brezposelnih, tem bolj se bodo množili taki napadi in vlohni. To je vse posledica razmer, katere so se pričele.

Najboljša pripomoč vsemu temu je pričeti z gradnjo javnih in privatnih del, katera so zaostala vsled vojne, kar zahteva vlada in ljudstvo in razmere bodo postale takoj normalne. Čim dalj se bo odlagalo, tem slabše bo. To lahko razvidi vsak slepec.

VREME.

Jasno in nazlo v ponedeljek in torek. Severni in severozapadni vetrovi.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (March 15-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

AKORDNO IN ČEZURNO DELO.

Zadnje čase lahko opazimo, da se organizirani delavci bojujejo proti naraščajoči brezposelnosti. Eksekutive velikih strokovnih organizacij sprejemajo protestne rezolucije, v katerih apelirajo, naj mesta in države prično s stavbinskimi deli in gradnjo cest, da se zniža število brezposelnih delavcev.

Kljub tej naraščajoči brezposelnosti vidimo, da v mnogih tovarnah delajo delavci po deset ur na dan, ponekod čez uro in tudi akordno delo ali delo od kosa je uvedeno še v mnogih tovarnah. Posledica tega je, da mnogo delavcev nima dela, ker nekateri delavci delajo preveč ur na dan.

Delavci v splošnem nimajo od tega prav nobene koristi. Z dolgim delovnim časom se ubijajo na duši in telesu. Človeško telo ne more dati od sebe več moči, kot jo ima. In če je delavec dal že svojo moč od sebe, postane za delo nesposoben. Če delavec kljub temu še nadalje gara, preobloži svoje mišice in možgane z delom. Kadar pride tak delavec domov, ni za drugim kot v posteljo. Njegovi možgani so preveč izmučeni, da bi čital dobro knjigo ali šel na sejo k svojemu podpornemu, strokovnemu ali političnemu društvu. Od naporega dela je zaspan in njegova edina želja je, da leže k počitku in gre drugi dan zopet na dolgo trajno dušo in telo vbijajoče delo.

Če delavec ne čita dobrih knjig in časnikov, ne zahaja k društvenim sejam ali k znanstvenim predavanjam, kako naj se pa izobrazi? Izobrazba ne pride sama od sebe in če delavec ni izobražen, se pusti toliko bolj izkoriščati od podjetnika, toliko rajše dela po deset in še več ur na dan.

Seveda imajo podjetniki pri tem tudi svoje spekulacije, če delavci delajo po deset in več ur na dan. Čim več delavcev dela po deset in več ur na dan toliko več delavcev je brez dela. Kolikor več delavcev je brez dela, toliko večja je ugodnost za podjetnika, da znižajo delavske mezde in priganjajo delavce še k bolj naporenemu delu. Kajti podjetniki se dobro zavedajo, da lahko vsakega delavca postavijo na cesto, ki se jim upre. Zunaj pred tovarniškimi vratmi stoji velika množica brezposelnih delavcev in le migniti je treba in takoj se za vsakega odpuščenega delavca ponudi deset drugih delavcev.

To je dovolj jasno povedano, da vsak delavec lahko razume, da mu dolg delovni čas škoduje.

Ravnotako je z akordnim delom. Akordno delo je rakrana na telesu delavca in bi moralo biti že zdaj odpravljeno v civilizirani družbi. Kjer je uvedeno akordno delo, vlada anarhija. Vsak delavec priganja sebe k zadnji oddaji svojih duševnih in telesnih moči in skuša prekositi svojega tovarša. Delavec dela kakor živina in drugega mu ni mar, kot koliko bo zaslužil. On ne pazi na svojo varnost, ker ga akordno delo sili do tega, da opusti opreznost pri delu, čeprav je nevarnost velika. Na račun akordnega dela gre precej nesreč, ki bi se nikdar ne dogodile, če bi delavci ne bili plačani od kosa.

Akordno delo škodi delavcem in koristi pa podjetnikom. Zato je nujna potreba, da zavedni delavci prepričajo svoje brezbrizne tovarše, da zahtevajo skrajšanje delovnih ur in odpravo akordnega dela posebno ob času, ko število brezposelnih delavcev narašča.

Stališče zavednega in organiziranega delavca je manj ur dela in več mezde. In kadar bodo vsi delavci, ali vsaj ogromna večina delavcev, spoznali to resnico, ne bodo več delali po deset in več ur na dan in odpravljeno bo tudi akordno delo.

Ali ne zaupajo ligi narodov? V Parizu so ustanovili ligo narodov, ki ima preprečiti nadaljne vojne in ohraniti mir. Kljub temu pa zahteva Francija, da mora biti strategična reka Rena njena severna meja, drugače se ne čuti varno pred Nemci. Italija tudi zahteva, da mora imeti "dobre strategične meje na severju in vzhodu onkraj Jadrana". Ali se res sklepa mir ali se delajo priprave za novo vojno?

Lenin svari. Značilna je brzojavka, ki pove, da je Lenin posvaril novo ogrsko vlado, da ne sme posnemati napak boljševiške taktike v Rusiji. Ne samo ogrski delavci, temveč delavci vsega sveta morajo biti hvaležni Leninu za to svarilo, ki ne velja samo za Ogrsko.

DOPISI.

Oregon City, Oregon. — V bolnišnici sv. Vincenca v Portland, Oregon, je umrl 15. marca ob 1:40 zjutraj rojak Jakob Sajovic, doma iz Olševka pri Šenčurju nad Kranjem. V bolnišnico je odšel 21. februarja in se je dal operirati na slepiču in žolču. En teden po operaciji se je počutil dobro, toda potem se je prehladil in podlegel bolezni v najlepši moški dobi, star šele 33 let. Tukaj zapušča žalujočo soprogo in neprebrljene otroke v starosti od pet do sedem let, ter enega brata v tej naselbini in enega pol-brata nekje v Michiganu; v starem kraju pa stariše, eno sestro in eno pol-sestro. V Združene države je prišel leta 1911 in je bival ves čas v tej naselbini.

Bil je napreden rojak in zelo priljubljen pri vseh rojakih, kar je pokazal njegov pogreb, katerega so se udeležili vsi rojaki od vseh društev iz te naselbine, kakor tudi iz bližnjih naselbin kakor iz Portlanda in Molalle. Pokojnik je bil član SSPZ. Vsako društvo je poklonilo na njegov grob vence.

Pri nabiranju milijonskega sklada je bil pokojni rojak prvi ter je zelo navdušeno in požrtvovalno agitiral za "ta sklad. Organiziral je tudi tukajšnje napredne rojake v organizacijo SRZ. On je veliko deloval, da bi se vsi Slovenci združili ter tako skupno delovali na političnem in kulturnem polju. To je še priporočal na smrtni postelji, ko so ga obiskali njegovi prijatelji. Naj mu bo lahka prosta ameriška zemlja.

Tukaj smo sedaj ustanovili Jugoslovanski klub, v katerem smo organizirani vsi Jugoslovani, da pomagamo delovati po načrtih in ciljih SRZ. Pobiramo tudi prostovoljne prispevke za milijonski sklad SRZ in smo že poslali \$323., katere smo nabrali med tukajšnjimi rojaki, kateri so se vsi odzvali s par "častnimi" izjemami, vsak po svoji najboljši moči.

Pozivljem vse tukajšnje rojake, da naj se pridružijo nam, vsi brez izjeme političnega in verskega mišljenja, ker bomo le združeni lahko storili kaj dobrega za narod v starem kraju in ravno tako tudi tukaj v Ameriki.

Vedno bolj se približuje čas, da se bomo borili vsi združiti, ako bomo hoteli napredovati na društvenem polju. In čim prej se združimo, tem bolje bo za nas vse Slovence.

Kar se tiče delavskih razmer so jako slabe. Privatni podjetniki odpuščajo delavce kar trumoma. Sicer imajo pa neorganizirani delavci več pravice tukaj kot pa organizirani. Sploh delavce, kateri je v delavski organizaciji, ne dobi dela tukaj. Ob času lanskega strajka so družbe importirale razne stavkolomce od vseh vetrov ter jih nastavile in na ta način zlomile stavko. Sedaj so vposlili zopet nekaj prejšnjih stavkarjev, toda kakor hitro zvedo družbeni delavci, da se pridružijo kak delavci delavski organizaciji, ga takoj odsluje. Radi tega ne svetujem nobenemu rojaku, da bi sem prišel za delom, ker je istega sploh nemogoče dobiti.

Wales Kmetič.

Lorain, O. — Tem potom se moram zahvaliti tukajšnjemu županu "fatru" Berku, za njegov nadsev "krasen" govor, katerega je imel zadnjo nedeljo in za njegovo brezplačno propagando za shod, kateri se je vršil zadnjo nedeljo v tukajšnji naselbini.

Sploh bi si lahko prihranil ono neumestno napadanje pred oltarjem, kjer je mesto po vaši veri za cerkveno božjo službo in ne za oštudno napadanje, kakršnega ste vi imeli zadnjo nedeljo. Vi nam očitno, da imamo nevem kaj v glavi, toda vi še tega nimate, ampak imate popolnoma prazno, ker ne morete izpredviditi tega, kar sprevidijo drugi, kateri niso hodili v "črne kole".

V njegovi pridigi 23. marca je omenil nekako takole: "Danes zvečer ob neke shod — Ali mož, je povem Vam, da je Vaše mesto tukaj v cerkvi pred tabernakeljom. Ne dajajte denarja nobenemu sleparju, kaateri so v ovčji obleki, toda za to obleko se skrivajo požeruhi vašega denarja. Ne pustite se slepariti od Slovencev v Chicago, ki hodijo okrog kot ovce in iz vas vlečejo denar, potem se pa vozijo v avtomobilu za vaše denarje. Sploh socialisti v Chicago niso še nič naredili dobrega za

Slovence. Poglejte, dragi farani, kaj je socializem naredil v Rusiji. Nemčiji! Ali Nemci so izobraženi, dočim so Slovenci neumni in ne znajo nič drugega kot kot ljudi slepariti. — Zapomni si nisem mogel vsega in zelo mi je žal, ker bi si to rad ohranil za spomin od tega "dobrodušnega" gospoda, ki nas Slovence tako hvali, da smo neumni in da so Nemci izobraženi. Dobro naj le hvali Nemce, saj je komaj čakal tega. Da so Slovenci neumni, in ravno radi tega se ljudem njegove vrste, namreč "fatra" Berka, najbolje godi. Toda Slovenci so se pričeli zavedati, in tega jih je strah, ker vidijo, kako se jim izpodmičejo tla. Da so Slovenci neumni se razvidi tudi iz tega, ker hodijo poslušati njegove prispevke in neslanosti.

Govoril je tudi nekaj od nekakih jabolk, katere naj prebiramo. Svetujem ravno vam, da vi greste prebrat jabolka med ljudi vaše vrste in potem bomo tudi mi. In videli bomo, kje bomo nabrali več gnilih, med vašimi ali našimi.

Berku pa svetujem, ako hoče imeti prepir, ga lahko doseže, če pa hoče imeti mir, kar mu najbolj svetujem, naj pa bo lepo tiho in naj opravlja samo svoje posle, za druge naj se pa nikar ne briga, ako noče sodelovati. Kajti on živi od denarja revnega delavstva. Svetujem mu, naj drugič drži prste proč, kar mu ne gre prav nič mar. Ako Slovenci zahtevajo shod v svoji naselbini, je njih samih stvar in nobenega drugega in nobenega ne skrbi, koga bodo izbrali za govornika. Nihče od nasprotne stranke ne bo predlagal govornika.

Ko ste že omenili nekatere govornike, zakaj pa še ne omenjate ameriškega Rasputina in potem še nadalje Smitha, kateri je tudi bil "imeniten" govornik.

Poročevalce.

Rojak Jakob Ambrožič iz Eveleth, Minn. je nam poslal sledeče pismo iz starega kraja, katerega mu je izročil neki rojak iz tamošnje naselbine. Pismo je iz Gorenjskega iz Bohinjske doline in poslano potom posredovanja Albin Kunea v Basselnu, Švica.

11. decembra 1918.

Ljubi sin!

Zadnje Tvoje pismo je hodilo sem 4. meseca in 16 dni. Mi smo še vsi zdravi, kar tudi Tebi želimo.

Letina je bila še dosti dobra, akoravno je bila velika suša polti. Živina je zdrava, kolikor jo še imamo. Od Urše nimamo nobenega poročila že leto ni. Dobravko smo pokopali. Zapustila je 8 otrok, katerih najmlajši je star 9 mesecev. Zdravi so vsi. Jerneja Tonejeva smo tudi izgubili.

Radovedni smo vsi, kako se imate Vi? Kmalo kaj pišite.

Za denar Vam ni treba nič skrbeti, katerega imamo dovolj samo za, kupiti ni nič. Pri stari Fužini je bil velik požar. Pogorela je do tal Špilmanova hiša. Vampretčeva, Strgarjova, Cajarjev kozolec (stog) Boltarjev hlev in kozolec. Imamo vedno dovolj nesreč.

Vreme imamo še dosti lepo in snega še ni nič samo mraz je precej hud.

Sploh je tukaj zelo žalostno, da ni popisati.

Pavelka smo tudi pokopali. Umrl je pred sv. Miklavžem. Bolehal je zelo malo časa.

Krave so nam že tri vzeli, sedaj imamo samo eno. Tukaj okrog je zelo razsajala španska influenza in ljudje so zelo mrlj. Tvoj oče Jože Odar.

Aurora, Minn. — Kakor povsod, tako tudi tukaj ne manjka nasprotnikov SRZ. Posebno skrbi take, ki niso nič prispevali nič počenega groša za ta milijonski sklad. Ustanovili smo podružnico SRZ in seje se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu, dopoldan ob deveti uri.

Svetujem vsem onim, katere tako skrbi milijonski sklad, da naj pridejo na sejo kjer bodo izvedeli vse podrobnosti.

Upam, da bodo Slovenci, kateri so se sedaj tako zanimali za SRZ in za milijonski sklad, da bodo tudi v bodoče podpirali omenjeno organizacijo, katere cilji in načrti so za jugoslovansko federativno republiko in nič drugega. Pri zadnjih občinskih volitvah je bil izvoljen za župana na Avveri, Minn., R. T. Smally Sandberg in sicer že tretji termin. Iz tega se sklepa, da je jako priljubljen pri ljudstvu. Poleg je izvoljen tudi še v druge urade, kot n. pr. "Shoool director", "Supervisor", Chief of fire department, in "assistent County commissioner."

Za mestnega odbornika je izvoljen Slovenec Jaek Šerjak in sicer tudi že tretji termin. Supervisorjem za tri leta je izvoljen Ant. Skubie, član društva št. 43. Upamo, da bo delal v splošno korist po svojih najboljših močeh.

Dramatični klub, kakor je že bilo poročano v "Prosveti", je priredil dve šaloigrji, "Kčmar pri zvitem rogu" in "Kmet in fotograf". Igre so izpadle nadse pričakovano dobro. Komaj čakamo, da priredijo igralci zopet kak igro.

Nekaj se sliši, da nameravajo ustanoviti tudi pevski zbor in čitalnico. Le naprej po začetnih potih, da se uresničuje te ideje. Sedaj imamo lasten dom in ni treba iskati prostora drugod, ter plačevati visoke najemnine. Delujmo z roko v roki in na ta način se bo doseglo vse.

Delavske razmere so bolj slabe. Radi tega ne svetujem nikomur da bi sem prišel za delom.

Jos. Kozina.

Adah, Pa. — V tukajšnji naselbini se je pripetila nesreča, katere je zahtevala za svojo žrtev 23. letnega Martin Beljana, dne 15. marca.

On je bil vposljen v tukajšnjem premogokopu kot voznik in je prevažal vozičke napolnjene s premogom iz stranskih rovov v glavni rov. Pri tem je tako nesrečno prišel med vozičke, kateri so ga pritisnili s tako močjo ob steno, da je podlegel poškodbam dve uri kasneje.

Bil je zelo priden fant in pri vseh rojakih zelo priljubljen, kot njren in tih ter zelo agilen član društva "Slovenska Straža", št. 269 SNPJ in NHZ, št. 205.

Rojaki so se udeležili njegovega pogreba v polnem številu, ter mu poklonili krasne sveče vence na njegovo gomilo. Pogreb se je vršil 17. dec. in je pokopan na katoliškem pokopališču v Ekron, Pa.

Doma je bil iz vasi Potok, občina Fara v Kočevskem okraju. V starem kraju zapušča stariše, eno sestro in dva brata, katere sta bila ubita v tej vojni. Tukaj zapušča eno sestro in svaka.

Tem potom se najtopleje zahvaljujem vsem udeležencem pogreba in za darovane vence, posebno še njegovim sorodnikom, družini Beljan.

Naj mu bo lahka ameriška zemlja.

Anton Južnič, poročevalce.

Roundup, Mont. — Delavske razmere v tej naselbini so slabe. Delamo zelo malo in ako bo šlo tako naprej, gospodinjke kmalo ne bodo vedele, kaj bi dale v lonec.

Vreme se tudi vedno spreminja, en dan je gorko, drugi dan je že mrzlo; en dan imamo solnce, drugi dan že dež ali sneg.

Kar se tiče milijonskega sklada za SRZ, smo se tukajšnji rojaki odzvali vsak po svoji moči. Ako se ne motim, smo prispevali \$140. Toliko sem namreč slišala od strani.

Pozivljam rojake, da naj gredo naprej po začetni poti in svoboda našega naroda je zagotovljena.

V tukajšnji naselbini je kruta smrt ugrabila desetletno hčerko starišem Recej. Bolehala je samo štiri dni na srčni napaki, kateri je podlegla. Pogreb se je vršil 9. marca. Eden njenih bratov se nahaja v Franciji. Pogreba se je udeležilo veliko število tukajšnjih rojakov. Žalujočim starišem izrekam moje najsrčneje sožalje.

Agnes Komac, poročev.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

F. A. Petrich, Huntington, Ark. — Kdor namerava iti iz Združenih držav, mora plačati dva odstotka od vsega zaslužka za pet let nazaj. Ako delavec ne plača, mora plačati dotično podjetje, pri katerem je delavec vposlen.

PARNIK KLIČE NA POMOČ.

Halifax, N. S. — Parnik "Melrose", ki je odplul dne 9. marca iz St. Nazaira v New York, je poslal brezlično klič na pomoč. Parnik ima zlomljeno krmilo. Na njem je vkrcanih tudi nekaj vojakov.

Parnik se nahaja na 33-55 črti in 50-50 dolžini, kar dokazuje, da ga je morje odneslo daleč proti jugu.

O VSAKI DEPORTACIJI SE BO OBRAVNAVALO POSEBEJ.

Washington, D. C. — Delavski tajnik W. B. Wilson je odgovoril advokatu I. W. W., da bodo o vsaki osebi, ki je določena za deportacijo po zakonu proti anarhistični propagandi, sodili posebej in po dejanjih, ki jih je izvršila.

"Postava z dne 16. oktobra 1918," pravi delavski tajnik, je jasna in govori, da se deportirajo iz Združenih držav tujezemci, člani organizacij, ki verjamejo:

1. V zrušenje vlade Združenih držav.
 2. V zrušenje vseh postavnih form.
 3. V odpor proti organizirani vladi.
 4. Da je dolžnost ali pravilno napadati ali ubijati vladne uradnike, ali osebe, ki so v zvezi z vlado.
 5. V nepostavno uničenje posesti.
 6. V razširjenje literature, javnih govorov, propagande in privatne pogovore, priporočujoče, da se vržeta vlada in postava z odporom proti organizirani vladi, napadanjem in ubijanjem vladnih uradnikov in nepostavnim uničenjem posesti.
- "Obtožnica proti vsakemu tujezemcu in njegov zagovor se bosta uvaževala in reševala po njegovih dejanjih, ki bo prijet na obtožbo po tem zakonu."

ZAKAJ IMA STAVBINSKI MATERIJAL VISOKO CENO.

Chicago, Ill. — J. W. Alder, predsednik "Hydraulic Sand and Transit kompanije" in "American Sand and Grovel kompanije," je pričal pred Daileyjevo komisijo, ki preiskuje visoke cene stavbinskega materiala, da bi njegovi kompaniji radi znižali ceno, da dobe veliko naročilo od vlade. Taji je, da obstoje dogovori glede cen.

John M. Bos, predsednik "J. M. Bos kompanije" in "Indiana Bank Sand kompanije", je izpovedal, da pesek, prodan v Chicago po \$1.14 kubični jard, prodaja "Indiana Sand kompanija" "J. M. Bos kompaniji" po \$1.50 železniški voz.

V železniški voz gre trideset do štirideset kubičnih jardov peska. Bos lastuje od ene kompanije 93 odstotkov delnic, od druge pa 70.

Ravnotako taje drugi podjetniki, ki izdelujejo apno in prodajajo opeko in kamenje, da ne postoji dogovor glede cen in trdijo, da se je cena povišala naravnim potom. Vsi ti izgovori pa ne zbrisejo resnice, da je cena materiala veliko bolj poskočila, kot so šle nazvgor mezde delavcev, ki pripravljajo stavbinski material.

DENAR JE ŠE VEDNO NAJBOLJŠE NALOŽEN V VOJNO-HRANILNIH ZNAMKAH.

Washington, D. C. — Vojna je končana in z zmago demokracije, kajti živa resnica je, da bodo naši otroci živeli v povsem boljših razmerah, kot živimo mi.

Na tisoče ljudskih sinov se je bojevalo na bojnih poljanah in žrtvovalo svoj najdražji zaklad — življenje, za boljše bodočnost naših otrok, za boljše razmere in občni blagostan.

Boji so končani in prišla je doba rekonstrukcije.

Milijone je treba prehraniti. Milijone je treba obleči.

Za milijone je treba skrbeti, da postanejo fizično močni in moške, ki lahko zopet opravljajo delo.

Ameriško ljudstvo mora pomagati pri rekonstrukciji sveta. Prehraniti mora milijone sestranskega ljudstva v Evropi.

Ameriška vlada potrebuje za tako akcijo denar.

Kupujte vojnohranilne znamke, kajti denar je v njih dobro in varno naložen. Če naložite denar v privatnih bankah, vam nosi po 3% kvečjemu 4%, medtem ko denar, naložen v vojnohranilnih znamkah, nosi obresti od obresti.

TOVARIS KRULJEVA BAN-DITA PRIJET.

Chicago, Ill. — Policija je izvedela, kje se nahaja trojica banditov, katerih vodja je kruljev in ki je skozi par tednov terorizirala zapadno stran mesta. Odšli so trije detektivji, da aretirajo trojico. Ko so prišli na lice mesta, je bil doma en sam bandit, ki se je podal šele po hudem boju. Bandit je sin nekega bogatega advokata v Los Angelesu in policija je zamožala njegovo ime. Če bi bil sin preprostega delavca, bi njegovo ime bliščalo v vseh velikih dnevnikih.

Tiranstva v Rusiji je konec za vselej.

Petrograd, Rusija, 27. marca. — (Poročila Frazier Hunt čikaški "Tribuna.") — V svrhu, da poizvem sodbo o sedanjem stanju in bodočnosti Rusije, sem se obrnil na ljudi različnih slojev v Petrogradu. Za danes omenjam mnenje dveh mož. Prvi je profesor, ki je svetovno znan in pravi, da je osebnih prijateljev predsednika Wilsona. Rekel je: "Boljševiki bodo propadli. Že propadajo. Devetdeset odstotkov ljudstva je proti njim. Na površju se drže le s terorizmom rdeče garde in rdečo gardo držve v službi le z dobro hrano in plačo. Boljševiki so navadna klika, obstoječa iz par sto bivših pregnancev, ki so se vrnili domov in zdaj mišujejo Rusijo. Oni ne morejo vladati. Namesto da bi zgradili novo socialno stavbo, se pečajo le s podiračenjem."

Nato sem se obrnil na zmerne socialista ali menjševika, ki mi je dejal sledeče: "Boljševiki so prenašli Rusijo in bila pripravljena za njihov radikalni eksperiment. Delavski razred, katerega so kronali za vladarja, ni dovolj izobražen, kar je pa zakrivil stari režim, ki je monopoliziral vse znanje in ženje v gornjem stanu. Toda Rusija bo značala. Veliki kompromisi pridejo. Komunistične ideje se bodo ublažile in nekako izide iz sedanje zmede, bede in napak pravični socialni gospodarski sistem, ki prinese pravico vsem."

In tako dalje. Našel bi lahko še več različnih mnenj. Sovjetski voditelji, delavci, kmetje in poltačena buržoazija — vsi delajo za rešitev velikega problema, ali zdravila za Rusijo še nimajo. E na stvar je pa pozitivna: revolucija je gotova stvar. Komunistem ali državnim socialistem ostane morda kot končna rešitev ali je morda le faza — toda prvotni cilj revolucije so značali. Nikdar več ne bodo mase ruskega ljudstva zaslužene dolgo časa. Nikdar več ne bo gnili carski dvor s stupidnimi aristokratskimi troji vlekel za nos milijone ruskega naroda; nikdar več ne bo sta delavec in mužik primorana

korakati na seneni strani ceste, bogatiji pa na solnični strani, ne da bi vedel, kaj je beda. Naj se zgodi karkoli s to veliko državo, ena stvar je jasna: revolucija je značala. To dejstvo potrjujejo vsi. Potrjujejo ga tisti, ki so bili vrženi z visokih sedežev in dokazujejo oni, ki so morali prej delati skozi dolge ure v tavnarh in ki se zdaj vozijo v avtomobilih v vladne urade. Duh revolucije je globoko utrjen. Sedanja faza revolucije se morda spremeni, toda milijoni ruskega ljudstva so značali, oziroma bojevali se bodo, dokler ne značajo popolnoma. In kaj je zdaj storiti? Amerika in zavezniški imajo tri pota brez večje oborožene intervencije. Ali bodo nadaljevali s pošiljanjem majhnih vojaških oddelkov, denarja in streliva belim gardam in Poljakom, drugi bodo umaknili čete in pustili Rusijo popolnoma na stran, ali pa bodo priznali sedanjo vladno in obnovili trgovsko zvezo z Rusijo.

Pogum mora imeti, kdor bo izbiral med tem trojem, toda ene stvari se mora dobro zavedati: revolucija v Rusiji je dovršena stvar. Izkoriščanja ne sme biti več. Rusi vedo, kako se izvede revolucija. Vojaški vedo, kako je treba postreliti častnike in št domov. Vsaka vlada v Rusiji, ki ne bo pravična napram delavskim in kmečkim masam ne bo obstala dolgo. Ako se ne bo sovjetska vlada zmenila za delavce in kmete, ne bo eksistirala dolgo.

UČINEK BLAZNE LJUBOSUMNOSTI.

Chicago, Ill. — Michael Sasko je bil do ušes zaljubljen v Georgianno Jorgensonovo, s katero sta stanovala pod eno streho. Sasko jo je večkrat vprašal za njeno roko, a ona vselej odklonila. Sasko se je zvil v misel, da zauj ne mara in ima drugega ljubimeca. Georgianna je prejela pismo od svoje sestre iz Minneapolisa. Naslov je bil pisan v norveščini. Sasko je sumil, da ji je pisal ljubimec in vprašal jo je, da naj mu pove, kdo ji je pisal. Georgianna je odklonila. Sasko je šel po samokres in oddal tri strele nanjo, sebi pa dva v prsi. Georgianna je izdihnila na mestu. Saska so pre-

peljali težko ranjenega v bolnišnico, kjer je izvedel, da je svojo ljubico ustrelil, ker je prejela pismo od svoje sestre. Čudna je res taka ljubezen, če človek tistega ubije, ki ga ljubi.

BANČNI URADNIK OSUMLJEN ROPA.

New York, N. Y. — Policija je aretirala bančnega uradnika Samuel Smitha, uslužbenega na Kozmopolitanski banki v Bronxu, ki so jo roparji pred par dnevi oropali za \$26.432.

Policija je sodila, da je pri ropu pomagal kateri bančnih uslužbencev in izsilila je iz Smitha izpoved, da je pustil zvečer varnostno shrambo odklenjeno, ključ je pa izročil salunarju Samuel Lewittu, s katerim je lahko odprl bančna vrata. Lewitt je priznal, da je ukradel denar, ko je ponoči čuvaj odšel domov. Nad \$23.000 so našli pod streho salunarjevega brata, ki poseduje majhno tobačno prodajalno. Smith je prejel \$27.50 na teden plače in primanjkovalo mu je okoli \$2.000 v blagajni. Da pokrije ta primanjkljaj, je izdelal načrt za tatvino in se odločil, da ga izvrši.

NENARAVNA ZVEZA.

New York, N. Y. — 87-letni James Henry, bogat hišni posestnik, je v brivnici srečal 18-letno Katie Wolf Hart, v katero se je takoj do ušes zaljubil. Po enem mesecu je bila že poroka. Skupaj sta živela le tri tedne, kajti mlada in lepa žena se je po treh tednih odločila, da vložiti tožbo za ločitev od nize in postelje. Zdal je pa stari ženin obrnil kopje in toži za zakonsko ločitev.

ŽUPAN OBTOŽEN KORUPCIJE.

Los Angeles, Cal. — Veleporota je obtožila župana Frederick T. Woodmana, da je prejel podkupnino za varstvo hiš sramote. George Brown in George Henderson sta bila obtožena, da sta podkupovala. Obtožnica očita županu, da je vprašal za podkupnino, se pogodil, da jo sprejme, in jo tudi sprejel. Obtožnica pravi, da se je župan okoli 1. januarja 1919 pogodil, da sprejme od George Browna in

George Hendersona \$25.000 podkupnine, ki mu jo izplačata po \$2.500 na mesec in da je bilo že \$2.000 plačanih nekemu bivšemu časnikarju, da ju ne bo nadlegovala policija, ker prodajata na nepostaven način žganje, in ne preiskovala hiš na slabem glasu, ki jih vodita.

PRIPRAVE ZA LJUDSKO ŠTETJE.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je podpisal zakon, ki določa ljudsko štetje v letu 1920. Pri ljudskem štetju bodo potrebni 400 nadzornikov in 90.000 števeev. Nadzorniški okraji so večinoma ravnotako veliki kot volilni okraji za kongresnike. Izjema so le velika mesta. Nadzorniki imenuje trgovski tajnik, na priporočilo ravnatelja ljudskega štetja. Nadzorniki prično z delom že 1. julija 1919. Njih plača znaša \$1.500 in en dolar za 1.000 ali drobje 1.000 prebivalcev. Ves dohodek znaša v enem okraju okoli \$1.700 do \$1.8000. Pisarje plača vlada. Prosilci za nadzorniško mesto naj pošljejo svoje prošnje na sledeči naslov: Director of the Census, Washington, D. C.

PLEMENSKI IZGREDI V NEW YORKU.

New York, N. Y. — Sprevodnik in motornik sta postavila z voza ulične železnice zamorskega vojaka na progi Lenox-Lexington. Ko se je voz vrnil, je nanj čakalo do 300 razjarjenih zamorcev. Potegnili so sprevodnika in motornika z voza in ju pretepli. V rabuki je dobil motornik več vbovod z nožem. Ranjena sta bila tudi dva policaja. Motornika so prepeljali v bolnišnico in zdravniki izjavljajo, da najbrž podleže zadobljenim ranam.

POMLAD SE BLIŽA.

Sejati bo treba NAJRAZNOVRSTNEJŠA ZELIŠČA, da ne bo čez leto v kuhinji pomanjkanja. Pa tudi vrt bo treba okrasiti z RAZNOVRSTNIM CVETJEM — kajti vrt je kič vsakega doma. Kdor hoče biti preskrbljen z raznimi zelišči in z najraznovrstnejšimi semeni za vrt, naj piše po brezplačni cenik. V zalogi imam vsa poljska semena, semena večina vseh tukajšnjih in starokrajskih cvetlic, trav, detelje itd. MATH. PEZDIR, NEW YORK, N. Y. Box 772, CITY HALL STA.

Rojaki pozor!

Cenjenim rojakom se naznanja, da se ustanovila družba THE AMERICAN AMUSEMENT & THEATRE CO, INC. z glavnico \$100.000 z namenom, da nabavi kar več mogoče gledališč. Načrti so že izdelani kje se bodo vzelo 10 gledališč v letu 1919, od katerih se sedaj že lastuje dva in imamo dva pod arop. Za vse te stvari je pa potrebno veliko denarja. Družba sedaj nudi napredaj svoje delnice po zelo nizki ceni \$1.00 vsaka. Dobiček je preračunjen, da bi mogel doseči do 40% v letu 1919. Pišite po natančnejša pojasnila na naslov: Mr. John Bahorich, 129 Bakerswell Bldg., Pittsburgh, Pa.

SLOVENEK ZMOZEN

V vsakem farmerskem delu bi želo rad dobil delo pri slovenskem farmerju, za vsa nadaljša pojasnila se obrnite na naslov upravnika "Prosveta" 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

FARMA NA PRODAJ.

Proda se 80 akrov obsegojoča farma v lepem kraju v Wausaukee, Marinette County, Wis. 16 akrov je posejano z deteljo a drugo je pa še za čiščiti, tu se lahko izčisti po e naker na dan. Nekaj lesa je že pripravljeno za hišo. Ako katerega veseli kupiti to zemljo ali če hoče iti sam ogledat to zemljo, tedaj naj piše na naslov: Peter Slabe, P. O. Wausaukee, Wis. Box 163. On mu bude vse razkazal in dal vsa potrebna pojasnila. Lahko pa tudi pišete za vsa natančna pojasnila glede cene na Math Petrich, P. O. Box 659, Oakdale, Pa.

RADA BI IZVEDELA

Spodaj podpisana bi rada izvedela kje se nahaja Joe Deleja, po domače Kubelj, doma iz Pobrez fara Račica v Savinski dolini na Spodnjem Štajerskem. Imava mu dosti za poročiti, radi njegovega svaka kateri je umrl v Milwaukee, Wis. Če kdo rojakov ve njegov naslov, prosimo, da nam to sporoči, ako bo pa sam čital ta oglas naj se nemudoma oglasi, za več podrobnosti. Joe Preščenič, 310-2nd Ave., Milwaukee, Wis., ali pa na Joseph Krebs, 833 Hilbert St., Milwaukee, Wis.

CONEMAUGH, PA.

Naznanilo vsem delničarjem Slovenske zadružne prodajalne v Conemaugh, Pa. Sklep seje direktorija, katerega se je vršila dne 23. marca, 1919, da se opozori vse one delničarje, ki so se zavezali, pri nakupu delnic, gori omenjene družbe in še niso poravnali svojih obveznosti, da se naj čim hitrej izglasijo pisмено ali pa osebno pri tajniku ali pri poslovodji zadruge, katerih naslov je: Slov. Co-op. Assoc. 46 Main St., Conemaugh, Pa. Ako pa tega ne izvršite se bode upoštevali sklep direktorjeve seje, da denar ki je plačan na delnice in ne zadostuje za delnico, da bi bila popolnoma plačana, zapadejo v last zadruge, s tem so upošte delnice obeh serij staška. Za Slov. Coop. Ass. Odbor.

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš s ujeni mi idejami, podpiraj trgovce, k oglašajo v Prosveti — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebe ne po zmerni ceni. ANTON ZORNIK, Herminia, Pa.

Ali ste hripavi?

Hripavost je ponavadi vzrok hlajenja. Vaše grlo je vneto, postane bobnet, kašel postaja nejni in ne da celo dihati. Ne žutite se dobro in ne veste kaj početi. Toda čemu trpeti? Vse

Severa's

Balsam for Lungs (Severa's Balsam za Pljuča) in o pomore vam takoj. Prjetno zdravilo je proti kašlju, hripavosti, vnetju grla, prehladu in zbadanju, ki kor tudi proti kroničnemu kašlju. Odrasli kakor otroci ga lahko vzamejo. Prodaja se v vseh lekarnah. Cena 25 in 50 centov.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA.

RAD BI IZVEDELA

za Johano Stergol sedaj ona Johana Fernan, doma je od skega jezera na Gorenjskem, njene rojake prav lepo prošim, kdo ve za njeni naslov naj u naznani, ako bo pa sama čita oglas naj se mi prijavi na mo slova John Končič, P. O. Box Piney Fork, Ohio.

FARMA NA PRODAJ.

Proda se 10 akrov farma z v posloppjem, dobra hiša in do posloppja. Na farmi je nad 15 dnuh dreves in prav lepa vrta trta katera že rodi. Kmetija je četrt ure hoda od mesta ju po tovarni čna tovarna je last Pfi Vogel, usnarjarna in tam je lepa sta, izvrstno dobra pitna voda prilika za dober trg. Za pojas se obrnite osebno ali pa pisno na naslov: Math Setina, 366 R Street, Milwaukee, Wis.

Cenjeni rojaki pozor!

Cenjenim rojakom naznanim da mi kupujemo vse Liberty Bonds ter jih plačujemo v gotovem denarju po dnevnem KURU (njih vrednosti). Rojaki, kateri je nemogoče priti osebno v urad, naj pošljejo svoje BOND v priporočenem pismu (registranem), ker na drug način mi smo odgovorni v slučaju izgube po poštni ali drugi pošiljati. Pošljite na naslov: Mr. John Bahorich, 129 Bakerswell Bldg., Pittsburgh, Pa. John Žerovec.

Z ognjem in mečem. ZGODOVINSKI ROMAN. Poljski spisal Sienkiewicza. — Poslovenil Podravski. (Nadaljevanje.)

Pešci Koricega stopijo vsakebdi ter narede prostor k groblji obrnenim topovom gospoda Vurelja. V kotu mej slučem in grobljo pa se zasvetijo iz grmovja puskice Nemcev Osinskoga. Vsem, o vojski le količjak izvedenim ljudem, je bilo takoj jasno, na katero stran se mora tukaj obrniti zmaga. Samo tako drzen vojskovodja, kakor Krivonos, se je mogel spustiti v takih okoliščinah v boj, ko je vendar videl, da si ne more zavarovati prehoda z groblje nazaj, ko bi mu ga Višnjavečki hotel braniti. Knez je nalašč spustil oddelek njegove vojske za grobljo, da ga tu obkoli in pokonča. Hrabri vojskovodja si je okoristil zasledjenost svojega nasprotnika, ki celo ni pazil na to, da svojih borilcem na drugej strani groblje ne bo mogel pritihi na pomoč, ker čez njo ni bilo mogoče prepeljati večih oddelkov. Vešči vojski so čudno gledali ta drzni čin Krivonosa, ker ga vendar ni bilo sililo k temu nes pametnemu koraku. Snila sta ga le stavohlepje in žepa po krvi. Krivonos je zvedel, da je Hmelnički, boječ se nesrečnega izida vojske z Višnjavečkim, šel z svojo vojsko svojim na pomoč. Dobil je tudi ukaz, da ne sme začeti boja. Pa ravno radi tega je Krivonos se bolj silil v boj. Prenagavši Polono, je dobil slast po krvi, ker ni hotel z nikomur deliti svojih znač, žuril se je se bolj. Kaj za to, če tudi zgubi polovico svojih ljudi? Saj še z drugo polovico lahko za tre slabotne knezove polke ter jih poseka do poslednjega. Glavo kneza Jerehotje pa ponese v dar Hmelničkemu. Mej tem je oddelek prostakov dospel na konec groblje, prekoračil jo ter se razkropil po enem polukrogu, ki ga je naredila Jerehotjeva vojska. Toda v tem trenutku so v grmovju skriti vstrelili na nje od strani topovi so zagnali, zemlja se stresla polka bitka se je začela. Din je pokrtil bregove Sinec, ribnik, grobljo in borišče, da niti videl nesarj več. Časih samo so zaplapolale rudeče barve dragoncev, zaleskali se greben celad, pa strasno je vrela v eno obliku. V mestu so zvonili s veselo zvonovi, njih žalostni glas se je mesal z zvoki in groznoten topov. Iz tabora so se valili k groblji neprestano novi polki. Oni pa, ki so prestopili grobljo ter dospeli na drugo stran, so se naglo raztegnili v dolgo črto ter divje vdarili na knezove polke. Bitka se je raztegnila od jednega koma ribnika je do drugega ovinka in mošnjak lok zalitih z vodo. Prostaki in Nizivci smorali ali značati,

ali poginiti, imajoč za seboj vodo, h katerej so jih porivali knezovi pešci in konjiki. Ko so zdiralji husarju v boj, zdirja tudi Zagloba, dasiravno ni ljubil gnuje, z drugimi vred naprej, ker ni mogel drugače, če ni hotel, da ga poteptajo tovariši. Dirjal je z zaprtimi očmi in po glavi mu je kakor blisk spreletela misel: "Za nič je zvijača; bedak doli zmago, a razumen pogine!" Potem ga pograbi jeza na vojsko, na Kozake, na husarje, na vse na svetu. Začne kleti in moliti ob enem. Zrak mu zvižga krog ušes, sapa zaostaja v prsih, odpre oči in kaj vidi? Kosé, sablje, cepce, množico potnih obrazov, oči brk, vse to kakor bi trepetalo, skakalo in norelo. Sedaj ga pa poplnoma premagaja jeza na sovražnike, da niso zbežali k zlodju ter ga silijo v boj. "Če le hočete, tu imate!" pomisli ter slepo udriha na vse strani. Časih je sekal samo zrak; časih pa je čutil, da se mu ostrina ugreza v nekaj mehkega. Čutilo, da še živi; dajalo mu je nenavadno tolažbo. "Bij, pobij!" je rjovel kakor bivol; naposled so mu oni strupeni obrazi zginili izpred oči, mesto njih pa je ugledal množico hrbtov in čapki. Grozen krik mu je donel na ušesa. "To pomeni, da bežite!" zakriči. Sedaj pa je tudi pogum prekoračil v njem vse meje. "Tatovi!" zavpije. "Tako se bojujete s plemstvom!" TT'jfelica- trahZod čezgara iorde čal. In zdiral za bežičimi, skočil naprej mimo poslednjih ter značavi se med gnuje začel sekati se z večjo zavestjo. Med tem so njegovi tovariši porinili Niževce že k bregovom roke podili jih za bregom k groblji, nikogar ne jemaje v plen, ker za to ni bilo časa. Naglo gospoda Zagloba čuti, da se konj začinja upirati pod njim; ob enem pada nanj nekaj težkega ter se mu omota krog glave, da ga je hipoma obdala tema. "Gospodje, rešite!" zakriče spodbadajoč z otrogami konja. Vranec pa, očitno utrujen jezdeceve teže, samo sople ter stoji na mestu. Gospod Zagloba sliši hrup in krik mimo sebe, drijajočih jezdecev; potem odleti ves ta pis naprej in nastane nema tišina. In zmoviš so mu misli, nagle kakor tatarske pišče, jele preletavati po glavi. "Kaj je? Kaj se je zgodilo? Jezus, Marija, vjel sem!" Na čelo mu stopijo mizle potne strage. Brž ko ne so mu ovili sovražniški glavo tako, kakor ni nekaj Bohunu. Ona teža, ki jo čuti na ramih je lopova pest. Toda čemu ga ne odpeljejo, ali ne umore? Čemu stoju na mestu? "Izpusti, capni!" zakriči naposled z zamolklim glasom. Odgovora ni bilo. Gospod Zagloba še enkrat spodbode konja, toda znovič zamau. Trnasta žival se je rakoračala se širje ter stala na mestu.

ČITATELJEM "PROSVETA" SE PRIPOROČA Dr. W. J. Osborne, Specialist za Slovence. 113 Smithfield Street, Pittsburgh, Pa. Drugo nadstranje. En blok od Baltimore in Ohio postaje. (Drugiokrat pozite na pravi naslov.) Ako želite lačno doznati kakšno bolezen imate tedaj pridite k meni, da vam preiščem na X Ray elektricnem stroju s katerim se lahko pregleda vsi deli človeka, kot na dlan. Meni ni treba vgnitati kakšno bolezen imate kot to delajo drugi zdravniki ki nimajo takega stroja za točni pregled in pravilno zdravljenje bolezni. Potem pozite na zdravo nikogar. Ni treba pisati, ampak pridite osebno. Jar moram bolnika osebno pregledati in šele potem ga lahko pravilno zdravim. Dr. Osborne je danes smatran med prve in najboljšje specialiste v Pittsburghu. Mnogo let je zdravi s dobrim uspehom bolne može in žene. K njemu prihajajo bolniki od blizo in daleč. Dr. Osborne zdravi želodčne bolezni, jetra in nečisto kri, bolezni mehurja in sesti, prsi in traganja. Ako mislite, da imate trakuje v želodcu, pridite se prepričati in ako je jaz je preženem. Zdravim tajne bolezni, glavobol, srčne bolezni hrba, ledja, boleč oči, ošesa in grlo. Za vsako bolezen brez izjeme se lahko zapopno obrnate do Dr. Osborne. Naštev in prvi pregled brezplačno. Moje čeno se zmirno. Govorite se slovenski jezik. Uradne ure so: od 9 zjutraj do 6 zvečer. Ob nedeljah pa od 10 v jutro in do 2 popoldne. Prinesite ta glas sboj.